

„Anyukám tegnap elment az angyalokhoz” – ezzel hívott föl a lánya 2021. december 19-én. – Szvitil Györgyné sz. Ferencz Ilona 30 éves korában bárányhimlő-fertőzés utáni szövődmény következtében deréktól lefelé megbénult. 1999-2018 között, csaknem 20 éven át a piliscsabai Siló Társasotthon lakója volt. **Szvitil Ila** néven 2017. júniusi és októberi számunkban közöltük egy-egy novelláját (Szívбай, Andor és Andor). Életének 63. évében lépett át az Örökkévalóságba. Sírfelirata: „Testem eltört, lelkem az Úrnál.” Alábbi novellájával búcsúzunk tőle. – A szerk.

DROG-ÉRIA

A kórház olyan volt, mint máskor. Rideg és várakozó. Várta, hogy elnyelhesse a belépőt. A Lány gépiesen ment előre. Annyira tudta már, hogy mi fog következni. Mégis remegett. Fázott a teste és a lelke. Próbálta felidézni, hogy hányszor volt már itt. Segítségért, támaszért, erőért. Miért gondolta, hogy ezeket itt megtalálja?

Hirtelen egy erőteljes és meglehetősen gunyoros hang szólt rá:

– Nocsak, nocsak, újra találkozunk?

Felnézett, a hang tulajdonosát százszor látta már. Agyonmosott fehér köpeny, éjszakázásban elnyűtt test. A szürke szemek úgy néztek rá, mintha egy rendetlen, bosszantó gyerek újra és újra kiborítaná a kakaóját. Ingerült mozdulata elárulta, hogy ezekben a kezekben nincsen simogatás, ölelés. Csak gépies gesztusok, praktikus tennivalók.

– Megint itt vagyok – válaszolta a Lány. – a Doktort keresem.

Az elhatározás, hogy nem fogja szégyellni magát, pillanatok alatt szertefoszlott. Vékony kis teste még kisebb lett. Kinyúlt pulóvere eltakarta egész lényét. Tászkájába kapaszkodott. Szemét lesütötte, és arra gondolt, hogy mindjárt jobb lesz. Kap egy fehér ágycsokit, egy fehér pirulát, és belezuhanhat a fehér ködbe, ami gyógyít. Állt és nem mozdult.

A nővér kutató szemekkel állt vele szemben. Ő sem mozdult. Egyetlen nagy szemrehányás volt a testtartása. Miért nem szedi már össze magát ez a lány?! Neki talán könnyebb az élete? Nincs már abban semmi öröm. Lehet, hogy soha nem is volt. Szürke, egyhangú élet ez. Álmodok, vágyak, kísértések nélkül. Mégsem nyúlt semmi pótszerhez. Amikor nővér lett, arra esküdött, hogy segít a betegeknek, elesetteknek. De hát ezek maguknak csinálják a bajt...

– A Doktort szeretném – sóhajtott a Lány.

– Én meg, kedvesem, egy nyugodt napot. Úgyhogy ülj le, és várj! Remélem, nem lesz megint egy reszketős, öklendezős műsor, mint a múltkor!

A Lány nem érzékelte a maró gúnyt. Nem érezte a ridegséget sem. Lerogyott a legközelebbi székre. Ebben a pillanatban egy magas, barna, fehér köpenyes férfi fordult be a folyosóra. Rögtön meglátta a széken kuporgó kicsi, fáradt Lányt és a föléje magasodó Nővért. Hányszor látta már ezt? Eszébe jutott az első alkalom. A Lány nagy elszántsággal, magabiztosan jött. Még egy kis fölényes felhang is volt a szavaiban, amikor azt mondta, hogy lejön az anyagról. Kész, vége. Hitte is. Ez egy elvégzendő gyakorlat a visszaúton a „normális élethez.” A Doktor tudta, hogy ez nem így lesz. Annyi ilyen látott már... S utána az első napok pokla. Amikor nyöszörögve, visítva fetrengenek. Először könnyörögnek, aztán átkozódnak. Dörömböl a lelkük. Ki akarnak szabadulni a saját börtönükből. A test tiltakozik, követeli az anyagot.

Újra és újra ez történik. Mint egy lemez, amely megakad. Egy darabig szól a zene, aztán újra serceg a bakelitkorong. És minden alkalommal látszik a sérülés. Mintha a lány lelkét egy láthatatlan sasmadár tépné. Hiába virul ki, hizik, simulnak el a vonásai.

A doktor nagyot sóhajtott:

– Jó napot! Jöjjön a szobámba! – Igyekeztet szenvtelenül beszélni.

A Lány követte az ismerős folyosón. A doktor szobájában szét sem nézett. Ismerte már az összes szögletet, a bútorokat. Leült, és várta a kérdéseket. Nem volt kedve válaszolni, hisz mindet kívülről tudta már. Azt gondolta, a legegyszerűbb lenne egyszer kinyomtatni az egészét, mint egy szórólapot, és a doki kezébe nyomni. Meg az összes többi kérdezősködőébe...

– Mi történt?

– Semmi.

– Ha semmi, akkor miért vagy itt?

Bevezető játék... Vagy inkább türelemjáték.

– Nagyon rosszul vagyok – bökte ki a Lány.

– Mit használtál?

A csönd olyan hosszúra nyúlt, mint azokban a vacak amerikai filmekben, ahol a főhős három percig gondolkodik, mielőtt kimondaná a lényegét.

A Lány arra gondolt: Miért egyértelmű, hogy az anyag miatt van itt? A doki meg arra: Vajon bevallja-e az összes stációt?

– Csak füvet – jött nagy sokára a felelet.

– Jobb lenne, ha most túlesnénk mindenben. Mondj el mindent.

– Oké, oké – a Lány egy kicsit ingerülten válaszolt. Nagyon rosszul volt. Tudta, hogy a Doktor nem fog szemrehányást tenni. Épp ezért szégyellte magát. Ha most szúrhatna egyet! Mennyivel oldottabban tudna válaszolhatni. Jézusom! Már megint.

– Szúrtam heroint, meg tablettáztam is. Mikor mit sikerült szerezni. De elég! – Úgy érezte, az utolsó mondatot nagyon határozottan mondta. Pedig ha hallotta volna azt az erőtlent, kétségbeeséstől remegő hangot...

– A szüleid tudják, hogy bejöttél? Egyáltalán, velük laksz még?

– Néha hazamegyek – válaszolta a Lány, és eszébe jutott az utolsó alkalom. Látta maga előtt édesanyja könnytől maszatos arcát, újra érezte édesapja tanácstalan dühét.

A Doktor fürkészőn nézett rá. Nem akarta már tudni, hogy amikor nem otthon, akkor melyik kapualjban aludt a Lány, melyik romos házban kucorodott le éjszakára. Hogy újra és újra miért?! Ezt majd a pszichiáter kolléga. Legszívesebben megölelte volna ezt a remegő kis madárkát, de nem tehetette. Mert akkor ő is elpusztul.

– Most kapsz egy ágycsokit és a szokásos, gyógyszeres nyitó kezelést. Később még beszélünk, és meg is vizsgálalak. Próbáld meg pihenni!

Kiszólt az ajtón a nővérnek:

– Nővérke, a 6-os kórterembe kísérje a beteget. És legyen szíves, segítsen neki kicsomagolni.

A nővér elvette a Lány táskáját. Nagyon könnyű volt. A kétágyas kórteremben nem volt senki. Szótlatlan mutatott az egyik ágyra, majd elment egy kórházi hálóingért.

Mire visszaért, a Lány ruhástul, összegömbölyödve aludt. Átsuhant rajta a szánalom érzése, majd fogta a könnyű táskát, és csöndesen elkezdte kipakolni. Cigi, öngyújtó. Papírfecnik, egy József Attila-kötet. Gépiesen pakolt, amikor valami nagyon szokatlan akadt a kezébe. Egy fényképeret. Újságból kitépett lapba csomagolva. Lefejtette, és döbbenet láta a Lányt, körülbelül 15

évesen. Mosolygott a fényképezőgép lenscéjébe. Haja borzos volt a széltől. Szeméből derű és gondtalanság áradt. Sütött a nap, a háttérben valamilyen műemlék épület.

A nővér nézte ezt az ellesett pillanatot, hosszan. Majd tétován kirakta az éjjeli szekrényre a képet. A Lány képét. A bekeretezett vágyat, hogy még egyszer így tudjon kamerába nézni.

Aztán lepillantott az ágyra. Tétován megsimogatta az alvót, majd hirtelen visszakarta a kezét.

Csöndben ment ki, hangtalanul csukta be az ajtót.

Szvitil IIa

12. stáció: Jézus meghal a kereszten

Nem tudom, mi történik mostanában, de ez a stáció nagyon közel került hozzánk. Tudniillik, hogy valaki meghal. A házukból egy 23 éves fiatalember, Áron lett két hete egy lavina áldozata az Alpokban. Éppen két hete voltam egy gimnazista barátom temetésén. Félbetört élet, négy síró, mit sem értő gyermek. 22 éve járunk egy közösségbe egy édesanyával, akit szemünk előtt szed szét a rák. A Szent Agoston-i gyönyörű vigasztalás – „Aki egyszer testünket anyánk méhében összeraktad, most szétszeded” – életközépből, túl három műtéten és több kemoterápián, kevésbé vigasztaló. Ott is három gyerek, a legkisebb még hetedik.

De 2000 évre visszamenve is, „Nagypénteken” úgy érezhették a keresztfá alatt, hogy valami szörnyű dolog történik. Egy férfi – még élő édesanyával, barátokkal, sok-sok ötlettel, mondanivalóval, tervvel – politikai, nemzeti és vallási szempontok szerint sem kívánatos, és a népre hivatkozó hatalom érdekében a keresztfán végzi. És kileheli a lelkét.

A magyar nyelv nagyon képszerű: kileheli a lelkét, hálni jár belé a lélek, kirázza belőle a lelket. Van, aki egyszerűen lélektelen, lélek nélküli. Vagy ahogy Jézus is mondja: Tudom, milyen lélek lakik bennetek. Tehát a lélek valami különleges, láthatatlan, de mindannyiunk által tapasztalt valóság, ami idáig benne volt, kiszáll az emberből, és már nincs. És ezért már nem élünk, már nem vagyunk valakik.

Michael Newton pszichológus professzor háromkötetes könyvet írt a lélekről. Szigorúan tudományos alapon. Az emberi lélek a testbe jön, és elhagyja azt. Ősi tapasztalat is ez, és az embereket mindig izgatta a halállal kapcsolatban két kérdés. Az egyik: Mi lesz a lélekkel? Hiszen azt tudták, hogy a test elporlik. De a lélek? Hova kerül, mi történik vele, él tovább, és az én vagyok még? Tehát nem vagyok múltandó, mindennek dacára még vagyok. És a másik kérdés: Mi lesz velünk, akik itt maradtunk? Végérvényesen lezárult a kapcsolat, vagy vannak áthallások, és ezek megtanulhatók? Mi lesz velünk, ha meghal valaki? Egyedül maradunk, megnehezül az életünk, az eltávozott hiánya szinte fáj.

Jézus tanítása és az evangélium megnyugtató választ ad mindkét kérdésre. Ez a válasz tette sikeressé a kereszténységét, mert ez a két kérdés kortól, kultúrától, nemtől függetlenül az életünk központi kérdése.

Az első kérdésre Jézus és a Húsvét válasza az, hogy az ember lelke egy isteni rész, a teremtettsé-

günk következménye. Ez a rész Istené, bennünk lakozik, és visszaszáll hozzá. Sokszor görbe utakon, titkokon keresztül és megtisztulási folyamatokon át, de oda tartozik. Nem az enyészete, nem késleltetéssel követi a test felbomlását, hanem élete független a testtől, sőt a test csak korlátozza a lélek valóságát. Börtönbe zárja, ahogy Petőfi is írja. Jézus legyőzte a halál bizonytalanságát. Nem foglya már a lélek valami gonosz, sátáni erőnek. Visszavonhatatlanul Istené.

A második kérdésre Jézus válasza az, hogy „ne legyetek gondban” magatok miatt, ahogy szereteteitek miatt sem. És ne legyetek gondban az egzisztenciátok miatt sem, hiszen a kereszténység – Jézus szándéka szerint – egy egymást szerető, osztozó gyülekezet, ahol mindenkinek van embere, nincs rászorult, az emberek testvéri szeretetben és gondoskodásban élnek. Isten gondoskodása a másik emberen keresztül történik. Ő a felebarát. Ezért alakít Jézus közösséget, barátságokat, ahol az a törvény, hogy „nézzétek, mennyire szeretik egymást”. És itt könnyebben feloldódik a gyász, a hiány. Nem vagyunk egyedül, a testvérek szeretete körülvesz bennünket.

A két kérdés két feladatot is jelent. Az egyik: A bennem élő-lakó lelket meg kell ismernem. Tudomásul kell vennem, hogy akkor élek leghelyesebben, hogyha ez a rész – mai szóval – aktivizálódik bennem. Ima, elmélkedés, belátás, ráhagyatkozás, test- és lélekgyakorlatok sok-sok útja segíti ezt a felismerést. De időigényes, rá kell szánni az időt. És meg kell találni a módszert is. Ehhez a találkozáshoz sokszor, ahogy Szent Pál is mondja, „össze kell törni a test edényét”, vágyait. – A másik feladat az, hogy magam körül szeretetközösséget kell építenem a családból, a szomszédokból, a barátokból, az egyházközösségből. Hogy egymás emberei legyünk a bajban, a hiányban, és persze az örömben is. Osztozó életet kell élnünk.

És könnyű belátni, hogy ezen a két feladaton az egész világ élete fordul. Nemcsak az enyém, a miénk. Ez a keresztény küldetés.

Jézus a keresztfán az égre nézett, Istenre, és lefelé a kereszt tövéhez, ott lévő édesanyjára és a tanítványokra. Ez az élet tengelye: Isten és a szeretetközösség. Kilehelte a lelkét, mert tudta a két kérdésre a választ.

Garay András